

Ivo Van Hove

Als je Lulu en Richard II met je vroegere enscenering van Don Carlos vergelijkt, dan voel je dat er een grote stap gezet is in het hanteren van 'de grote middelen'. Toch hebben we in Lulu b.v. soms het gevoel dat die grote middelen niet helemaal kloppen met wat er moet gebeuren : waarom zijn b.v. het atelier van de schilder en de zolderkamer aan het slot even monumentaal als de andere ruimten ?

"De schilder, Schwarz, wordt volgens mij voortdurend verkeerd geïnterpreteerd. Hij is geen verpauperde artiest, maar een artiest die voortdurend klaagt, over zijn werkomstandigheden, over geldtekort, over verwarmingskosten . Ik teken hem als de artiest voor wie het nooit goed is, een puber die uit zijn vel barst en niet weet welke kant hij uitbarst; vandaar de omvang van zijn atelier. Wat de slotscène betreft : ik probeer mijn held(inn)en altijd in een soort eenzaamheid-in-de-wereld te zien. Wedekind gaat in zijn stuk van München, over Parijs naar Londen, waar het eindigt : dat was voor hem de wereld; voor hem was die zolderkamer wellicht de adequate uitdrukking van die eenzaamheid in een wereldstad. Aan Lulu zijn op dat moment achtentachtig mannen gepasseerd, maar het enige wat uiteindelijk overblijft is dat gevoel van eenzaamheid. Haar belangrijkste verlangen uit dat vijfde bedrijf is : "Ik wil warmte voelen." Dat is het minimale waartoe ze haar behoeften heeft gereduceerd en zelfs dat krijgt ze niet : vandaar in

het decor dat tochtvolle gat waardoor de natuurelementen, - mist en wind -, binnen dringen. De verschillende ruimten zijn door ons ook zo klein, zo gewoon mogelijk belicht. Slechts één ruimte mocht voor ons impressionant zijn nl. het huis van Schön."

Toch gaat het decor op bepaalde momenten a.h.w. een eigen leven leiden. Zo toon je ook aan het publiek het in elkaar schuiven van dat gigantisch decor...

"Dat heeft ook zijn betekenis. Ik heb met *Lulu* geprobeerd de tijd in elkaar te laten schuiven, om aan te geven dat het noodlot eigenlijk Lulu voorbij holt : het ene kondigt zich al aan terwijl het andere nog maar net eindigt. Dat maakt Wedekind duidelijk in de slotfase van elke scène : wanneer er weer een man zelfmoord heeft gepleegd, draait Lulu zich om en neemt de eerstvolgende. Lulu kan niet alleen zijn; het dichtbijzijnde is haar goed genoeg. In de tweede waarin een situatie breekt, is de volgende direct aanwezig. Dat mechanisme zit voor mij in de tekst verscholen."

Het monumentale heeft de neiging om minder werkelijkheid toe te laten. Ook in vele opera-ensceneringen voel je die behoefte om alles zo mooi te maken, om inhoud op te offeren aan de schoonheid van een beeld.

"Lulu is voor mij als de sfinx : afstotelijk en aantrekkelijk tegelijkertijd. Je

kan toch moeilijk zeggen dat die Jack The Ripper van Pierre Bokma mooi is : dat is puur geweld. In *Richard II* heb ik allemaal mooie acteurs naast Richard gezet en hen zo lelijk mogelijk gemaakt. Die spanning interesseert mij. In het theater heeft men blijkbaar meer moeite met schoonheid dan in film. *Taxi Driver* van Martin Scorcese b.v. is toch een prachtige film, ondanks zijn gewelddadigheid. Op het theater stoort men zich aan 'mooie beelden'. Je moet niet bang zijn voor schoonheid. Zolang je maar geen beelden om de beelden maakt. Onze voorstellingen zijn immers niet alleen pure werkelijkheid, maar altijd een dooreenvloeiën van verschillende soorten van fantasie en verschillende soorten van werkelijkheid. We werken nooit in een idioom, maar proberen voor elke voorstelling een eigen code te vinden. Allerlei dingen die wij belangrijk vinden worden daarbij door elkaar gehaald, zodat een nieuwe 'onlogica' ontstaat. Een acteur die twintig minuten niets doet en dan plots zijn voet opzij zet : dat is niet per definitie eerlijker dan een decor van twintig meter hoog. Op het toneel worden beelden losgesneden uit een werkelijkheid. Eén kandelelaar op een scène van twintig op twintig is mooi; alles wat geïsoleerd wordt heeft een schoonheid.

Ik probeer steeds de berg der schoonheid te beklimmen maar wat ik daarbij tegenkom, ga ik niet uit de weg. Ik probeer zo lang mogelijk - en dat is een slogan - in de leugen naar de waarheid te zoeken."